

УДК 378.11:303.424

DOI: <https://doi.org/10.32820/2074-8922-2020-67-171-178>

**АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПРОВІДНИХ
УНІВЕРСИТЕТІВ КРАЇН ЄВРОПИ В МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ**
© Щербак І. В.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Інформація про автора

Щербак Ірина Володимирівна: ORCID: 0000-0003-4161-735X; irinasherbak19920626@gmail.com; кандидат педагогічних наук; викладач кафедри інформатики; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради провулок Руставелі, 7, м. Харків, 61001, Україна.

У статті розглянуто сутність понять «інформаційний простір», «міжнародний інформаційний простір», «стратегія позиціонування провідного університету в міжнародному інформаційному просторі». Визначивши ці поняття, можна стверджувати, що позиціонування виконує одну з головних функцій класичної та сучасної теорії управління.

Автор аналізує наукові праці класичних та сучасних представників різних шкіл менеджменту з питань стратегічних досліджень позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі, а саме: школу наукового управління, адміністративну школу менеджменту, кількісну школу, школу концепції управління за цілями, школу соціальних систем. Здійснений аналіз дав змогу дійти висновку, що робота шкіл менеджменту залежить від використання зовнішньої інформації та залежить від змін у навколишньому світі і, використавши синергетичний підхід, можна сформулювати фактори, які впливають на роботу закладів освіти та стимулюють провідні університети змінюватися разом із навколишнім середовищем.

Враховуючи, що в сучасних умовах розвитку освіти в Україні актуальним питанням є управління закладом освіти, який прагне стати більш затребуваним та конкурентоспроможним, автором було зроблено огляд робіт науковців, пов'язаних із проблемами стратегій позиціонування провідних університетів. Це дало змогу з'ясувати, що істотний вплив на формування стратегічних цілей підприємств та закладів освіти зумовив перехід від індустріальної економіки до інформаційної. Науковець вважає, для того, щоб досягти певної позиції, університет повинен мати стійку стратегію позиціонування. Ну думку автора, це процес розвитку позиціонування ЗВО, який має планово-управлінські рішення і задовольняє потреби споживачів. Також повинен бути план створення власного бренду, щоб мати особливі характеристики, які відрізняються від продукції інших закладів вищої освіти.

Ключові слова: інформаційний простір, стратегія, провідний, університет, позиціонування, менеджмент, управління.

Щербак І. В. «Анализ стратегических исследований позиционирования ведущих университетов страны Европы в международном информационном пространстве».

В данной статье рассмотрена сущность понятий «информационное пространство», «международное информационное пространство», «стратегия позиционирования ведущего университета в международном информационном пространстве». Определив эти понятия, можно утверждать, что позиционирование выполняет одну из главных функций классической и современной теории управления.

Автор анализирует научные труды классических и современных представителей различных школ менеджмента по вопросам стратегических исследований позиционирования ведущих университетов стран Европы в международном информационном пространстве, а именно: школу научного управления, административную школу менеджмента, количественную школу, школу концепции управления по целям, школу социальных систем. Проведенный анализ, позволил сделать вывод, что работа школ менеджмента зависит от использования внешней информации и зависит от изменений в окружающем мире и, использовав синергетический подход, можно сформулировать факторы, которые влияют на работу учебных заведений и стимулируют ведущие университеты меняться вместе с окружающей средой.

Учитывая, что в современных условиях развития образования в Украине актуальным вопросом является управление учебным заведением, которое стремится стать более востребованным и

конкурентоспособным, исследователь сделал обзор работ ученых, связанных с проблемами стратегий позиционирования ведущих университетов. Это позволило выяснить, что существенное влияние на формирование стратегических целей предприятий и учебных заведений обусловило переход от индустриальной экономики к информационной. Ученый считает, для того, чтобы достичь определенной позиции, университет должен иметь устойчивую стратегию позиционирования. По мнению автора, это процесс развития позиционирования ВУЗа, который имеет планово-управленческие решения и удовлетворяет потребности потребителей. Также должен быть план создания собственного бренда, чтобы иметь особые характеристики, которые отличаются от продукции других высших учебных заведений.

Ключевые слова: информационное пространство, стратегия, ведущий, университет, позиционирование, менеджмент, управление.

I. Shcherbak "Analysis of strategic studies positioning leading European universities in the international information space"

The essence of «information space», «international information space», «strategy of positioning a leading university in the international information space» is discussed the article. Having defined these concepts, it can be argued that positioning performs one of the main functions of the classical and modern control theory.

The author analyzes the scientific works of classical and modern representatives of various management schools on strategic research on the positioning of the leading universities of Europe in the international information space, namely: the school of scientific management, the administrative school of management, a quantitative school, the school of conceptual management for goals, the school of social systems. The analysis made it possible to conclude that the work of management schools depends on the use of external information and depends on changes in the environment and, using a synergistic approach, we can formulate factors that affect the work of educational institutions and stimulate leading universities to change towards the development of the environment.

The author took into account the current development conditions of the education in Ukraine, the urgent issue is the management of an educational institution that seeks to become more popular and competitive, the researcher reviewed the work of scientists related to the problems of positioning strategies of leading universities. This made it possible to find out that a significant influence on the formation of the strategic goals of enterprises and educational institutions led to a transition from an industrial economy to an information one. The scientist believes that in order to achieve a certain position, a university must have a stable positioning strategy. According to the author, this is the process of developing the positioning of a university, which has planning and management decisions and meets the needs of consumers. There should also be a plan to create your own brand in order to have special characteristics that differ from the products of other higher education institutions.

Key words: information space, strategy, leading, university, positioning, management.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вищої освіти, існує жорстка конкуренція на освітньому ринку та у сфері інноваційної діяльності в закладах вищої освіти (ЗВО). Надзвичайної актуальності набуває питання позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі.

Зміна напрямів стратегічного розвитку ЗВО, зростання конкуренції на ринку праці й освітніх послуг, широке використання сучасних інформаційних технологій і засобів комунікацій в умовах несформованого Smart-суспільства спонукають вищу школу до пошуку нових способів підвищення конкурентоспроможності та створення конкурентних переваг. Кожен ЗВО прагне бути більш привабливим для своєї цільової

аудиторії (абітурієнтів, студентів, роботодавців, органів державної влади, інвесторів та ін.) [8].

Зараз на ринку освітніх послуг значну увагу приділяють якості професійної освіти та оновленню технологій навчання. На думку А. Харківської, система управління якістю професійної підготовки має бути спроектована і реалізована як відкрита система, що готова до подальшого вдосконалення. Підготовка майбутнього фахівця до роботи в умовах сучасного інформаційного середовища повинна бути орієнтована не тільки на вирішення тих завдань, які сьогодні виникають перед педагогом, а й на ті, які можуть з'явитися в майбутньому [7, С. 135–139]. Це сприяє успіху в конкурентній боротьбі закладів освіти за споживачів.

Аналіз останніх досліджень. Питанню стратегічних досліджень позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі приділяли увагу такі науковці: Р. Акофф, Д. Вудворд, П. Друкером, Н. Лоуренс, Д. Марч, Л. Панченко, А. Ржевська, Д. Томпсон, та ін. Л. Біловус, О. Буньківська, В. Бурячок, В. Варенко, Г. Гулак, В. Извозчиков, М. Нагорняк, В. Толубко, В. Фурашев у своїх наукових доробках розглядають та обґрунтовують визначення поняття «інформаційний простір». Стратегію позиціонування закладів вищої освіти вивчали у своїх працях В. Котеленець, М. Сасенко та інші.

Формулювання цілей статті.

Проаналізувати стратегічні дослідження щодо позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі.

Виклад основного матеріалу. Для ефективності стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі спиратимемося на сутність поняття «інформаційний простір» – сукупність суб'єктів інформаційної взаємодії чи впливу, глобального інформаційного середовища, сукупності баз і банків даних, форм співіснування тощо, який ми визначили в попередніх дослідженнях.

Розгляд наведеного вище поняття допомагає виявити особливості міжнародного інформаційного простору (МІП) з точки зору позиціонування університету, а саме: використання PR-позиціонування й новітніх інформаційних технологій міжнародною спільнотою; надання можливостей з отримання міжнародних соціальних мереж, сайтів новин, освітніх, наукових, науково-популярних форумів та засобів масової інформації; розповсюдження інформації через глобальні системи комунікацій.

На сьогодні можна виявити декілька особливостей міжнародного інформаційного простору, які враховують при аналізі стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи в МІП. Зокрема, простір може позиціонувати себе через можливість виконання навчальної функції, а саме: отримувати, аналізувати, обробляти та використовувати інформацію за потребою в певний час. Наступною можна назвати сприяння розвитку особистості шляхом отримання освіти загалом (дистанційна освіта – вивчення окремих

навчальних програм через проходження онлайн дистанційних курсів; можливість читання сучасної літератури, перегляд навчальних відеофільмів, відеосюжетів тощо).

Отже, стратегія позиціонування провідного університету в міжнародному інформаційному просторі є провідником до відкритого діалогу зі світом, що спрямований на визначення інтересів і потреб цільової аудиторії; на формування позитивного образу (іміджу, бренду) й підтримку репутації провідного закладу вищої освіти у свідомості споживачів освітніх послуг або користувачів освітніми продуктами (для абітурієнтів та студентів – можливість навчатися у провідному університеті; для випускників – імовірності отримання високооплачуваної роботи; для роботодавців – висококваліфіковані працівники; для науковців – отримання грантів та стипендій для здійснення досліджень; для керівництва та викладачів – висока заробітна плата та робота в престижному університеті тощо); надання переконливої інформації зацікавленим особам про конкурентні переваги навчання та перспективи, що постають перед ними після закінчення закладу освіти в межах міжнародного простору обміну та отримання інформації за допомогою взаємозв'язків між матеріальним та об'єктами, суб'єктами і явищами.

Визначивши поняття «стратегія позиціонування провідного університету в міжнародному інформаційному просторі», можна стверджувати, що позиціонування виконує одну з головних функцій класичної та сучасної теорії управління.

На думку Є. Хрикова, теорія управління освітніми установами в нашій країні тривалий час, розвивалася окремо від світових надбань менеджменту. Тому подальший розвиток теоретичних засад управління навчальними закладами неможливий без аналізу поширених у різних країнах шкіл, концепцій, теорій менеджменту [9, С.7].

Одним із представників шкіл менеджменту є Ф. Тейлор, який заснував школу наукового управління. Вона відноситься до класичного напрямку в менеджменті. Науковець розробив основні принципи менеджменту, які полягають у розробці оптимальних методів здійснення роботи на основі наукового вивчення витрат часу, рухів, зусиль тощо; абсолютному слідуванні розроблених стандартів; доборі, навчанні і розстановці працівників на робочі місця і виконання саме

тих завдань, де вони зможуть принести найбільшу користь; оплаті за результатами праці; використанні функціональних менеджерів, які здійснюють контроль за спеціалізованими напрямками; підтриманні дружніх стосунків між робітниками і менеджерами з метою забезпечення можливостей здійснення наукового управління. Завдяки його дослідженням продуктивність праці на підприємствах зросла в 3,5-4 рази, заробітна плата – на 60%, але ці зміни відбулися не за рахунок інтенсифікації праці, а завдяки раціональній її організації. На думку автора цієї школи, загальна стратегія рейтингу закладу вищої освіти має здійснюватися в усій предметній галузі стратегії позиціонування провідного університету.

Далі розглянемо адміністративну школу менеджменту, представником якої є А. Файоль. Він вважає, що організація – це єдиний організм, який характеризується такими функціями: планування, організація, розпорядливість, координація, контроль. Основна заслуга А. Файоля полягає у створенні чотирнадцяти загальних принципів управління: порядок; єдність напрямку; справедливість; розподіл праці; винагорода персоналу; централізація; повноваження і відповідальність; ініціатива; дисципліна; єдиновладдя; корпоративний дух; стабільність робочого місця для персоналу; підпорядкування особистих інтересів загальним; ланцюг командування (ієрархія). Отже, можна сказати, що основні принципи його стратегій полягають у підпорядкуванні особистих інтересів загальним; єдності напрямку; винагороді персоналу; корпоративному дусі.

Представниками кількісної школи є Р. Акофф, Д. Вудворд, Н. Лоуренс, Д. Марч, Г. Саймои, Д. Томпсон. Забезпечення об'єктивною та повною інформацією для найбільш сприятливого вирішення нагальних питань є головною ідеєю цієї школи.

Школа концепції управління за цілями представлена П. Друкером. Він доводив першочерговість вивчення стратегічних цілей, досягнення завдань та взаємодії між елементами предметної галузі цих стратегій.

Є. Хриков дотримується точки зору, що концепція управління за цілями «характеризується трьома найсуттєвішими положеннями: визначення чітких лаконічних загальних цілей; участь у процесі розробки цілей всіх, хто працюватиме в межах даної системи; оцінка ефективності за результатами реалізації цілей» [9].

Ч. Барнард, Д. Марч, Г. Саймон та І. Ансоф були засновниками школи соціальних систем. Головною ідеєю цієї школи було те, що будь-яка організація – це складна система, яка повинна пристосовуватись до складного зовнішнього середовища. Тому основні причини, що відбуваються в системі, потрібно шукати поза нею. Науковці запропонували такий системний підхід, завдяки якому управління дозволяє виключити ситуації, при яких вирішення питань в одній сфері перетворюється проблемою для іншої.

Розглянувши ідеї вище названих засновників, зробимо висновок, що менеджмент, як наука, розвивалася у контексті загально-історичного й соціально-економічного розвитку людства. Для забезпечення ефективної роботи організації дослідники, які вивчали менеджмент, базуючись на засадах економічної теорії, виокремлювали найважливіші напрямки управлінського впливу, формулювали найефективніші методи та форми його впровадження, використовуючи для цього знання з різних галузей науки. Долати проблеми, з якими стикаються підприємства та заклади вищої освіти, менеджерам допомагає теорія і практика управління, які перебувають у постійному пошуку, вміщуючи в себе все сучасне, актуальне та позитивне. Саме ці фактори допомагають підприємствам та закладам освіти розвиватися, виборюючи своє право на існування в конкурентному бізнес-середовищі та міжнародному інформаційному просторі.

Отже, робота шкіл менеджменту залежить від використання зовнішньої інформації та від змін у навколишньому світі і, використавши синергетичний підхід, можна сформулювати фактори, які впливають на роботу закладів освіти та стимулюють провідні університети змінюватися разом із навколишнім середовищем.

У сучасних умовах розвитку освіти в Україні актуальним питанням є управління закладом освіти, який прагне стати більш затребуваним та конкурентоспроможним. На нашу думку, головним засновником теорії управління закладом освіти є Є. Хриков та інші представники його школи. Науковець обґрунтував зміст, форми і методи управління закладами освіти різного типу, починаючи з дошкільної освіти, закінчуючи закладами вищої освіти. Основну технологію, яку дослідник використовував, – це макротехнології. Він приділив багато уваги вивченню цієї теми, і цьому є підтвердження. У нього опубліковано

понад 200 публікацій, зокрема монографії, навчальні підручники, навчально-методичні посібники, статті. Ось, наприклад, деякі з них: «Методологічні засади педагогічного дослідження», «Управління навчальним закладом, частина 1 та 2», «European, national, and institutional dimensions of quality management and its development in higher education in Ukraine», «Управління якістю освітніх послуг кафедри вищого навчального закладу», «Документи системи менеджменту якості вищого навчального закладу», «Концептуальні засади внутрішкільного управління», «Особливості управління сучасним вищим навчальним закладом», «Управління інформатизацією навчального закладу», «Управління якістю освітніх послуг у системі неперервної освіти», «Цінності управління навчальним закладом» та інші.

Також для отримання більш детального та обґрунтованого аналізу проблеми стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи ми розглянемо деякі наукові праці таких представників школи Є. Хрикова, як: О. Кравченко, Я. Малихіної, Л. Пенченко, Л. Петриченко, А. Ржевської, А. Харківської.

Проблеми управління інноваційним розвитком педагогічного ЗВО розкрито в науковому дослідженні «Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці» А. Харківської. У своїй роботі дослідниця розглянула системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. Проаналізувала різновиди активних методів навчання в сучасній освіті. Визначила основні пріоритети сучасної освіти в контексті впровадження інновацій. Обґрунтувала необхідність системного підходу під час впровадження інновацій в освітній процес [6, С. 31–35].

Також у публікаціях «Імплементація європейських стандартів вищої освіти в закладах вищої освіти», «Instrumental Competencies of Future Teachers – Is (as) a Factor of Professional Training», «Fundamentalization of future informatics teachers' vocational training», «Стратегічне управління системою науково-методичної роботи ВНЗ», «Демократизацію управління освітою в контексті сучасних тенденцій розвитку вищої освіти», «Моніторинг якості освіти у вищих навчальних закладах: світовий досвід», «Scientific approaches to the system of teachers' training» автор висвітлює проблеми позиціонування закладів вищої освіти не лише України, а й зарубіжжя.

Перераховані дослідження зробили серйозний внесок у досліджувану тему, проте

науковець не виділяє, на наш погляд, обов'язкові складові позиціонування ЗВО.

У своїй докторській дисертації «Теоретико-методологічні засади управління якістю освіти у вищому педагогічному навчальному закладі» Л. Петриченко розглянула проблеми підвищення якості вищої педагогічної освіти. Також автор виявила закономірності управління якістю освіти в педагогічному закладі вищої освіти та здійснила аналіз теоретико-методологічних підходів до управління якістю освіти.

Ефективне управління якістю освіти у вищому педагогічному навчальному закладі передбачає впровадження системи менеджменту якості освітньої діяльності ЗВО, яка відповідала б вимогам та критеріям міжнародного стандарту ISO 9001:2008, що містить наявність чітких перспектив розвитку ЗВО, обґрунтованість місії стратегічного плану, поточних планів роботи; конкретність ухвалених рішень, їх зв'язок зі стратегією розвитку навчального закладу, наявністю чіткої системи забезпечення виконання управлінських рішень; відповідність управління ЗВО сучасним тенденціям теорії та практики управління; відповідність структури управління ЗВО стратегії та завданням його роботи; розвиток демократичних засад управління, підвищення самостійності структурних підрозділів ЗВО; постійне вдосконалення управління якістю освіти у вищому педагогічному навчальному закладі [4, С. 360–361].

Проаналізувавши роботу дослідниці, ми дійшли висновку, що стратегія розвитку ЗВО та позиціонування пов'язані між собою підпорядкованістю та взаємозв'язком, який потрібно постійно підтримувати.

Робота О. Кравченко «Теоретико-методологічні засади моделювання стратегічного розвитку університету» розкриває проблеми моделювання стратегічного розвитку університету в контексті модернізації управління вищими навчальними закладами [1].

У своєму дослідженні автор вперше дала визначення поняттю «моделювання стратегічного розвитку університету» – як особливий вид управлінської діяльності, що передбачає ініціювання стратегічних змін, формування стратегічної інформації на основі результатів стратегічного аналізу, розроблення документів, які засвідчують стратегічний розвиток університету на засадах демократизму, колегіальності та відкритості з метою підвищення конкурентоспроможності університету та розробку системи

класифікаційних ознак стратегії розвитку університету, які дозволяють ідентифікувати траєкторію розвитку вишу на освітньому ринку [1, С. 2–3].

Сутності та структуру зовнішнього середовища ЗВО, принципи та закономірності управління взаємодією ЗВО із зовнішнім середовищем, розглядала у своєму дисертаційному дослідженні «Теоретичні і методичні засади управління взаємодією вищого навчального закладу із зовнішнім середовищем» Я. Малихіна. Зовнішнє середовище ВНЗ у дослідженні визначено як складну багаторівневу структуру, що включає сукупність господарських суб'єктів, економічних, суспільних і політичних умов, національних та міждержавних інституційних організацій, елементи кожного рівня якої формуються під впливом власних (специфічних) факторів та по-різному (за силою та напрямом) впливають на діяльність ВНЗ. При цьому умови та чинники, відповідно до потреб сучасності, можуть належати як до реального, так і до потенційного зовнішнього середовища вищого навчального закладу. При цьому в структурі зовнішнього середовища ЗВО виділено дві складові: загальне середовище (макросередовище), оперативне середовище (мікросередовище) [2, С. 3].

У докторській дисертацію Л. Панченко «Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету» наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення проблеми розвитку інформаційно-освітнього середовища, що виявляється в обґрунтуванні методологічних підходів до проблеми розвитку інформаційно-освітнього середовища, тенденцій університетської освіти, що впливають на його розвиток, обґрунтуванні принципів побудови його складників, розробці теоретичної моделі інформаційно-освітнього середовища [3, С. 413].

Актуальним, відповідно до теми дослідження, став аналіз дисертації «Розвиток сучасної університетської освіти країн Західної Європи» А. Ржевської. У роботі, автор на засадах порівняльного, синергетичного, системного, кількісного та якісного підходів, відповідно до мети та визначених завдань досліджено розвиток сучасної університетської освіти країн Західної Європи, виявлено передумови, чинники, етапи, національні особливості, тенденції генези, розкрито специфіку інституційної автономії, модернізації, розмаїття, інтеграції у загальноєвропейському просторі вищої освіти тощо.

Практична значущість даної роботи для нашої наукової розвідки полягає в отриманні інформації про: реформи в законодавстві восьми західноєвропейських країн у перше десятиліття XXI ст., що були спрямовані на забезпечення кращого управління, фінансування, міжнародної діяльності, якості функціонування університетів, працевлаштування випускників тощо; показники фінансової незалежності сучасного європейського вишу, форми його взаємодії з бізнесом; прогнози європейських фахівців щодо майбутнього європейського університету, а також варіанти реформ вищої освіти, які розглядалися в об'єднаній Європі в другій половині XX ст. [5, С. 13].

Отже, істотний вплив на формування стратегічних цілей підприємств та закладів освіти зумовив перехід від індустріальної економіки до інформаційної. Для того, щоб досягти певної позиції, повинна існувати стратегія позиціонування. Це процес розвитку позиціонування ЗВО, який має планово-управлінські рішення і задовольняє потреби споживачів. Також повинен бути план створення власного бренду, щоб мати особливі характеристики продукції закладів вищої освіти.

На сучасному етапі розвитку стратегії позиціонування - це набір інструментів та засобів для виконання цих стратегій. Їх вплив і важливість у формуванні стратегічного набору підприємств та закладів вищої освіти стрімко зростає.

Висновок. Результати проведеного нами аналізу дозволяють зробити такі висновки: позиціонування університету охоплює процес створення відповідного бажаного образу, а стратегія передбачає розроблення плану дій щодо коротко-, середньо- або довгострокової реалізації процесу позиціонування; позиціонування закладів вищої освіти - це отримання певного місця на освітньому ринку та в користувачів цих послуг.

Університети повинні виконувати основні концептуальні засади стратегій, враховуючи досвід кращих вітчизняних та світових університетів. Чітке виконання завдань стратегій забезпечить закладу вищої освіти закріплення досягнутих позицій, буде сприяти системній та масштабній модернізації навчальної та наукової складової, а також конкурентоспроможності університету у вітчизняному та світовому науково-освітньому просторі.

У сучасних умовах стратегії позиціонування є складовою частиною будь-

якої успішної стратегії менеджменту закладів вищої освіти та одним із найважливіших інструментів для утримання рейтингової позиції та конкурентної боротьби за споживачів освіти. Їх важливість та позиція непинно зростає. З одного боку, посилюється вплив стратегій позиціонування на формування інших складових стратегій менеджменту, а з іншого – ці стратегії є основним засобом не тільки формування попиту на товари, послуги

підприємств та закладів вищої освіти, але й донесення до цільової аудиторії корпоративних цінностей та єдності напрямку.

Теоретичний аналіз літератури показує, що проблема розглядалася досить широко. Попри всю важливість робіт названих дослідників, вони не вичерпують актуальність стратегічних досліджень позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі.

Список використаної літератури

1. Кравченко О. Теоретико-методологічні засади моделювання стратегічного розвитку університету : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06 / О. Кравченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2018. – 574 с.
2. Малихіна Я. А. Теоретичні і методичні засади управління взаємодією вищого навчального закладу із зовнішнім середовищем : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06. / Я. А. Малихіна ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2015. – 43 с.
3. Панченко Л. Ф. Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06. «Теорія і методика управління освітою» / Л. Ф. Панченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ, 2011. – 508 с.
4. Петриченко Л. О. Теоретико-методологічні засади управління якістю освіти у вищому педагогічному навчальному закладі : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06 / Л. О. Петриченко; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ, 2014. – 598 с.
5. Ржевська А. В. Розвиток сучасної університетської освіти країн Західної Європи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / А. В. Ржевська ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ, 2013. – 400 с.
6. Харківська А. А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці / А. А. Харківська // Міжнародний науковий вісник : зб. наук. ст. за матеріалами XXVII Міжнар. наук.-практ. конф. – Ужгород ; Будапешт, 2014. – Вип. 8 (27). – С. 31–35.
7. Харківська А. А. Управління якістю підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах модернізації освіти / А. А. Харківська // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2013. – Вип. 36. – С. 135–139.
8. Харківська А. А. Стратегія позиціонування закладу вищої освіти: від управління витратами до управління результатами. / А. А. Харківська // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2018. – Вип. 22 (2). – С. 133–137.
9. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: навч. посіб., Ч. 1 / Є. М. Хриков. – Харків : ФОП Андреев К. В., 2017. – 354 с.

References

1. Kravchenko, O 2018, 'Teoretyko-metodolohichni zasady modeliuvannia stratehichnoho rozvytku universytetu' [Theoretical and methodological principles of modeling the strategic development of the university], Doc.ped.n. thesis, Derzhavnyi zaklad Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Starobilsk.
2. Malykhina, YaA 2015, 'Teopetychni i metodychni zacady upravlinnia vzaiemodiieu vyshchoho navchalnoho zakladu iz zovnishnim seredovyshchem' [Theoretical and methodical principles of managing the interaction of a higher education institution with the external environment], Doc.ped.n. abstract, Derzhavnyi zaklad Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Starobilsk.
3. Panchenko, LF 2011, 'Teoretyko-metodolohichni zasady rozvytku informatsiino-osvitnoho seredovyshcha universytetu' [Theoretical and methodological principles of development of information and educational environment in the university], Doc.ped.n. thesis, Derzhavnyi zaklad Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Luhansk.
4. Petrychenko, LO 2014, 'Teoretyko-metodolohichni zasady upravlinnia yakistiu osvity u vyshchomu pedahohichnomu navchalnomu zakladi' [Theoretical and methodological principles of quality management of education in higher pedagogical educational institution], Doc.ped.n. thesis, Derzhavnyi zaklad Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Luhansk.
5. Rzhavska, AV 2013, 'Rozvytok suchasnoi universytetskoï osvity krain Zakhidnoi Yevropy' [Development of modern university education in Western Europe], Doc.ped.n. thesis, Derzhavnyi zaklad Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Luhansk.
6. Kharkivska, AA 2014, 'Systemnyi pidkhid ta innovatsii v suchasniï pedahohichniï nauci' [System approach and innovations in modern pedagogical science], *Mizhnarodnyi naukovyi visnyk za materialamy XXVII Mizhnarolnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, Uzhhorod, Budapesht, iss. 8 (27), pp. 31-35.
7. Kharkivska, AA 2013, 'Upravlinnia yakistiu pidhotovky maibutnikh uchyteliv informatyky v umovakh modernizatsii osvity' [Quality management of training of computer science future teachers in the conditions of education modernization], *Visnyk*

Cherkaskoho universytetu, Serii Pedagogichni nauky, Cherkaskyi natsionalnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho, Cherkasy, iss. 36 (289), pp. 135-139.

8. Kharkivska, AA 2018, 'Stratehiia pozytsionuvannia zakladu vyshchoi osvity: vid upravlinnia vytratamy do upravlinnia

rezultatamy'[Higher education institution positioning strategy: from cost management to results management], *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, iss. 22 (2), pp. 133-137.

9. Khrykov, YeM 2017, *Upravlinnia navchalnym zakladom*, [Educational institution management] Part 1, FOP Andreiev K.V., Kharkiv.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2020 р.